

אחרון של פסח + כינוס תורה

אחרון של פסח גאולה

פסח הוא חג החירות. עם שחרורנו מצרים – הגאולה הראשונה של האומה – יצאנו למסע של חרות המוביל לגאולה האמיתית והשלמה על ידי משיח. בהקשר הזה, הקב"ה הבטיח: "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"¹. בחג הפסח, אנו חוגגים את שתי הגאולות – הראשונה והאחרונה. במהלך ימי החג הראשונים, אנו שמים דגש רב יותר על גאולת מצרים. בימים האחרונים של פסח, עובר המוקד לגאולה העתידה.

"גילוי הארת המשיח", מאיר במיוחד ביום האחרון של פסח, ובא לידי ביטוי בקריאה המתארת את אישיותו של מלך המשיח ואת הגאולה שיביא, קיבוץ הגלויות והשפעתו על העמים כולם.

סעודת משיח

עכשיו, יותר מאי פעם בעבר, היום האחרון של פסח קורא לפעולה. עם כל שנה חולפת, זמן הגאולה מתקרב, והארת המשיח הופכת להיות יותר ויותר משמעותית. עכשיו, כאשר אנחנו סוף כל סוף בפתחו של העידן המובטח, נתגלו לנו על ידי גדולי עולם דרכי פעולה על מנת להמשיך את האור הזה בפנימיות.

ב'היום יום' של אחרון של פסח, מספר הרבי הקודם את סיפורה של הסעודה: "הבעל שם טוב היה אוכל ג' סעודות באחרון של פסח. סעודת אחרון של פסח היתה נקראת – אצל הבעל שם טוב – סעודת משיח. אחרון של פסח הוא סעודת משיח, כיון שבאחרון של פסח מאיר גילוי הארת המשיח.

בשנת תרס"ו התחיל הסדר, אשר תלמידי תומכי תמימים יאכלו יחד בחג הפסח בהיכל הלימוד והיה אז ש"י (310) תלמידים וחי"י (18) שלחנות. סעודת אחרון של פסח אכל אבי [אדמו"ר הרשב"ב] ביחד עם התלמידים, וציווה לתת לכל תלמיד ד' כוסות. ואמר אז: זהו סעודת משיח.

ארבע כוסות אלו הנין, כנגד ארבע כוסות הנחמה שעתידי הקב"ה להשקות את ישראל. מי שקשה לו, ישתה מעט ויוסיף קצת בכל פעם ויחשב לו ככוס נוספת². גם לאחר ארבע הכוסות אפשר לומר 'לחיים'.

הרבי מה"מ הסביר שכל 'יהודי צריך לאכול סעודה זו בכוונה לקרב את הגאולה האמיתית והשלמה, ולהכניס אותה למציאות החיים היומיומית שלו על ידי המזון והמשקה הגשמיים שאותם הוא אוכל ושותה. סעודה זו מחזקת את מאמציו להביא את משיח, ולחיות באוירה של גאולה בשנה הקרובה.

ל"ק אדמו"ר מהור"צ היה נוהג באחרון של פסח להורות שירקדו ויקודו של משיח ("משיח'ס טאנץ"), והיו פעמים שגם ל"ק אדמו"ר מה"מ הורה כך³.

מצה שרויה

בשבעת הימים הראשונים של פסח, אנחנו מאוד נזהרים למנוע ממצה להירטב, ["מצה שרויה"], וזאת כדי להימנע אפילו מחשש קלוש של החמצה. אנחנו עושים כל שביכולתנו כדי להימנע מחמץ במהלך ימים אלו, שכן החמץ מייצג את הישות התופחת אשר לא מאפשרת מציאות מלבדה, והעדרו נותנת לנו את הכוח להוריד קצת את התפוחה של הישות שלנו.

למרות זאת, לאחר שחלף שבוע של ספירת העומר⁴ שבו תוקנו המידות הרוחניות וזאת למודעי שהליקוט כולל הן השיחות המוגהות והן השיחות הבלתי מוגהות (רשימת השומעים), מתשמ"ח ואלך, והוא על אחריות המלך בלבד.

- 1) מיכה ז, טו.
 - 2) לק"ש ח"ד עמ' 1298. ח"ד עמ' 329 הערה 36. ועוד.
 - 3) שיחות קודש תשי"ז עמ' שח.
 - 4) שלא כבלייל הסדר – התוועדות תשמ"ה ח"ג עמ' 1848.
 - 5) ראה סה"מ תשי"א עמ' 247.
 - 6) ראה התוועדות תשי"א ח"ב עמ' 61.
 - 7) המסע הרוחני של ימי הספירה
- [כל יום של ספירת העומר (מימו השני של חג הפסח עד חג השבועות) מייצג פן נוסף של שבע התכונות הרגשיות שלנו (שבע מידות) שאנו צריכים לתקן או לשפר. החמץ, העיסה שתפחה, מייצג את האגו והישות – האנטיטה של רוחניות וקדושה. לכן, חמץ אסור בפסח לחלוטין. לעומת זאת, במהלך חג השבועות – לאחר שנשלם בתצורה את כל תהליך התיקון – קרבן מיוחד

הקשורות אליו, ניתן לוותר על הזהירות נגד המגע בין מצה לנוזל⁸. אדרבה, באחרון של פסח, משתדלים במיוחד להרטיב את המצה: גילוי הארת המשיח ביום זה, הופך את המעשה שנמנעו ממנו עד עתה בשל החשש מחמץ, לחלק משמחת החג המיוחד – חגו של מלך המשיח.

לנצל כל רגע

א. היות ואחרון של פסח הוא סיום וחווה וסוף-הכל דימי הפסח⁹ – מובן גדול ויוקר מעלת הזמן והצורך לנצל כל רגע ורגע דיום זה לתקן ולהשלים (גם מלשון שלימות) כל עניני העבודה דחג הפסח שיהיו באופן של שלימות¹⁰.

שרויה בכל סעודה

ב. ראינו בהנהגת כ"ק מו"ח אדמו"ר על שולחנו – שהי' מהדר לאכול מצה שרוי' בכל הסעודות¹¹ דאחרון של פסח, החל מסעודת הלילה¹².

בכל מאכל

ג. לא רק פעם אחת בסעודה, או ג' פעמים, אלא בכל מאכל ומאכל, דגים ובשר כו', ועל אחת כמה וכמה מרק, הי' מערב מצה שרוי' (אפי' במאכלים שבמשך כל השנה כולה לא רגילים לאכלם עם לחם וכיוצא בזה)¹³.

הוראה לרבים

ד. כ"ק מו"ח אדמו"ר הורה גם לכל אלו שהסבו על שולחנו שיש לנהוג כן, וכן נהגו לא רק בפניו, בסעודות שהסבו על שולחנו, אלא גם שלא בפניו כו', ובמילא, נעשה הוראה לרבים¹⁴, אנשים נשים וטף¹⁵.

סעודת משיח

ה. כ"ק מו"ח אדמו"ר סיפר, ש"סעודת אחרון של פסח היתה נקראת אצל הבעש"ט סעודת משיח", כי ב"אחרון של פסח מאיר גילוי הארת

שנעשה דווקא מחמץ מוקרב בבית המקדש. לאחר שכל 49 היבטים של האישיות שלנו כבר הועלו ותוקנו, אנחנו יכולים וצריכים לנצל את המציאות המתוקנת שנוצרה, את האגו החדש והמתוקן על מנת לעבוד את ה' גם בכוחו.

8) ראה בשר'ת אדה"ז תשובה ו': "בישול מצה שנתפררה... המחמיר תבוא עליו ברכה... טעמא רבא איכא במילתא... בקמח שנקלה דחיישין שמא לא בשול שפיר". [אדמו"ר הזקן כותב לענין מי שמבשל קמח מצה, או משרה את המצה עצמה, כי המחמיר תבוא עליו ברכה, כיון שיש טעם באיסור זה, שמא המצה לא נאפתה היטב ונשאר מעט קמח על המצה, וכאשר משרים אותו במים בחג הפסח, הקמח יחמיץ]. "ומ"מ, מסיים אדה"ז, "ביור'ט האחרון המיקל משום שמחת יו"ט לא הפסיד".

9) סוף טוב הכל טוב

"ולכן הרי הוא גם בבחי' "מאסף לכל המחנות" לכל עניני חג הפסח" [המונח "מאסף לכל המחנות", נלקח משרי חז"ל, אשר תקפידו במדבר היה בלשונו של רש"י: "היה נוסע בארונה וכל מי שהיה מאבד דבר היה מחזירו לו". בנמשל, אחרון של פסח הוא ההזדמנות לאסוף את כל הענינים שאיבדנו בפסח].

10) הזדמנות אחרונה להמשיך את פסח

אחרון של פסח תש"ג – התוועדות ע' 64: "כלשון המשנה 'אם לא עכשיו אימת' – הן בנוגע להעבודה הקשורה עם הרגעים דיום זה, והן בנוגע לעבודה הקשורה עם כל ימי הפסח... והעיקר – להמשיך עניני הפסח על כל השנה כולה בנוגע לעבודה במעשה בפועל, שהרי בכל הענינים ישנו הכלל ש'המעשה הוא העיקר' וכו'".

11) בכל ארוחה – לכל איבר

ראה שיחת אחרון של פסח תשמ"ח – התוועדות ע' 172 – 173: "איתא במשנה "בכל מערבין... חוץ מן המים ומן המלח", וטעם הדבר – ש"אין ראוי שיהי' דבר מזה העירוב אלא במאכלים, והמים והמלח אינם מן המזונות, אבל הם מוליכין המזון למקומותיו הידועות". כלומר, מאכל הוא המזון עצמו, דבר המשביע ומזין את האדם, ומשקה אינו מזון, אלא מוליך את המזון למקום הראוי, שע"ז יתפשט המזון להחיות כל אברי הגוף.

... בשבעת ימי הפסח צ"ל אכילת מצה בפ"ע (ללא עירוב מים), כי, כשנמצאים בהתחלת העבודה צ"ל עיקר ההדגשה על האכילה. ענין המזון, היינו, עצם הקיום דתומ"צ במעשה בפועל להיות מזון לנפשו (ללא עירוב ענין אחר, אפילו עניני קדושה), ועדיין אי אפשר להרגיש את פעולת ההתפשטות (ע"י המשקין) בכל מקום, גם מחוץ הימנו, כל זמן שעצם המזון אינו בשלימותו.

אמנם, באחרון של פסח מדייקים ומהדרים לאכול מצה שרוי' דוקא, ובכל מאכל ומאכל כו' – דמכין שבכר נשלמה עבודת עצמו (ע"י המזון בשבעת ימי הפסח), צ"ל עיקר ההדגשה על ההתפשטות בכל מקום, כאמור, ע"י ענין המים שירדדים ממקום גבוה למקום נמוך".

12) קולא של הרבי = הידור!

שיחת אחרון של פסח תשמ"ח – התוועדות ע' 171: "...ואעפ"כ, באחרון של פסח – לא זו בלבד שמקילים באכילת מצה שרוי', אלא אדרבה, מדקדקים ומהדרים לאכול מצה שרוי', כפי שיספר ל"ק מו"ח אדמו"ר אודות נהגת אביו, ל"ק אד"ע, הן בנוגע לתכלית הזהירות ממצה שרוי' בשבעת ימי הפסח, והן בנוגע להידור באכילת מצה שרוי' באחרון של פסח. וכן ראינו וכו'".

13) להרבות באכילת שרויה

שם ע' 171: "שמזה מובן גודל ההדגשה שבדבר, באופן דכל המרבה כו'".

14) לא רק ליחיד סגולה

שם ע' 171: "לא רק הנהגה השייכת ליחיד סגולה, ועאכ"כ לא רק לנשיאים בלבד, אלא וכו'".

15) הידור מושלם

שם ע' 171. ולהעיר משיחות לילות חג הפסח תשמ"ח הערה 259 – התוועדות ע' 111: "התיקון והשלמות בנוגע לזהירות ממצה שרוי', נעשה (אף הוא) באחרון של פסח, שבו מהדרים לאכול מצה שרוי' דוקא".

מוקדש לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח, ולעילוי נשמת ר' יהודה ב"ר צבי הירש ע"ה סטראל נפטר בש"ק פ' נצבים, ז"ך אלול ה'תשס"ה וזוגתו מרת טשארנא גיטל בת ר' יעקב ע"ה סטראל נפטרה בליל ה' טבת ה'תשס"ו ת. נ. צ. ב. ה. נדפס ע"י בנם הו"ח ר' שמואל וזוגתו מרת מלכה שיינדל ומשפחתם שיחיו סטראל

נא לתלות על כותלי בית הכנסת, ומצווה לפרסם בכל מקום! כתובתנו באינטרנט: www.moshiach.net/blind, or: www.iChossid.com

יחסי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

המשיח" ומאחר שגילה זה לרבים וציוה לפרסם זאת, מובן שזה שייך לכל אנשי הדור¹⁶.

הפצת המנהג

ו. אם ישנם כאלה שלא קיימו מנהג זה עד עתה, בודאי יקיימו מנהג זה מכאן ולהבא¹⁷, כשיסבירו להם גודל מעלת הענין (ובודאי ישנם כמה וכמה שיודעים ומבינים כו'), אף שלא הורגלו בו לפני זה¹⁸.

ארבע כוסות לכל יהודי

ז. המנהג דשתיית ד' הכוסות בסעודת משיח שנתגלה על ידי כ"ק אדמו"ר, ה' רק בנוגע לתלמידי ישיבת תומכי תמימים; ואילו כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו גילה ופירסם מנהג זה לכל ישראל, אנשים נשים וטף, והולך ומתפשט בכל תפוצות ישראל¹⁹.

ח. כמה פעמים הורה כ"ק אדמו"ר מלך המשיח הנהלת הישיבה (או באי-כחם) לחלק הד' כוסות לכל הנאספים²⁰.

ט. לפרסם ולפעול על עוד יהודים שיקיימו המנהג דשתיית ד' כוסות²¹.

16 כל הדור, בכל פרטי החיים

תשמ"ח שם ע' 142: "אנשים נשים וטף - כי הוא נשיא הדור, ר' הנשיא הוא הכל". ושם ע' 143: "והכוונה בה... למסעודת משיח באחרון של פסח, יומשך ההארה דמשיח בכל העינים ופרטים בחיי היום יום (גם בגשמיות) של יהודי במשך כל השנה כולה. ובפשוטות - שכל מה שיהודי עושה במשך כל השנה כולה, גם בעיני הגשמיים, יה' חזור באלקות וקדושה (מעין ובדוגמא כפי שיה' לאחר ביאת המשיח), ועד למסירת נפש דיחידה שבנפש (בחי' משיח שבנפש), ובשלימות, כדבעי למיעבד".

17 אפרסם להסביר לחסר הידע

"ובפרט שגם מה שלא קיימו מנהג זה עד עתה אינו מפני התנגדות ח"ו, כי אם, מפני חסרון הידיעה וההבנה בגודל מעלת הענין כו', או מפני הרגילות בהנהגתו הקודמת, כלשון הידוע "מנהג אבותינו בדינינו", ולכן, כשיסבירו לו גודל מעלת הענין וכו'".

18 חלק מתורת החסידות

אחרון של פסח תשמ"ט - הנועדויות ע' 57: "...בודאי יתחיל לקיים מנהג זה, אף שלא הורגל בו לפני זה, במכל שכן וק"ו מכללות החידוש תורת הבעש"ט בדורות שלפני זה, ועאכ"כ לאחר שתורת הבעש"ט בכללותה נתקבלה ונתפשטה בכל תפוצות ישראל".

אל תפרוש מן הציבור

ושם ע' 55-6: "...ועוד וגם זה עיקר - שכינן שנתפשט המנהג דאכילת סעודת משיח, הרי, הנהגה הדעדר האכילה היא היפך הציבורי ד"אל תפרוש מן הציבור", והיפך הציבורי דאהבת ישראל ואחדות ישראל, בכל השנה כולה, ועאכ"כ ביו"ט... היינו שבי"ט יש הדגשה יתירה על ההשתתפות עם הציבור כולו.

הנהגה לא מקובלת

[ויש להוסיף בה, שהחייב לקיים המנהג דאכילת סעודת משיח משום "אל תפרוש מן הציבור" וכללות הציבור דאהבת ישראל ואחדות ישראל) הוא בתקופה גם כשהיחיד נמצא בביתו, בקרן זית שלו, כי, אע"פ שהציבור אינו יודע שיהיחיד פורש ממנו, הרי "כלפי שמי' גליא", ומה גם שהפרישה מן ציבור בענין מסוים יכולה להביא תוצאות בלתי-רצויות גם בעיני אחרים כו'; ועאכ"כ כשהפרישה מן הציבור תה' בפרהסיא, כי ביו"ט מתאספים כולם בבית-הכנסת להתפלל בציבור, לשמוע קרה"ת והמפטרה כו', ומכריזים ברבים שבשעה פלונית יתאספו כולם יחדיו לסעודת משיח, וכו'ן שבמשך היום (בתפילה וכו') ראוהו עם הציבור כולו, הרי העדר השתתפותו בסעודת משיח היא פרישה מן הציבור בפרהסיא, כן, שהנהגה כזו מושללת לגמרי".

מוכרח על פי נגלה

ושם ע' 57: "אע"פ כל האמור לעיל מובן עד כמה נוגע ומוכרח קיום המנהג דאכילת סעודת משיח באחרון של פסח גם ע"פ נגלה דתורה וכו'".

19 תמימים - בדורותינו, בדורו של משיח - כל יהודי.

אחרון של פסח תשמ"ח - התוועדויות ע' 173: "ראה אחרון של פסח תש"נ - התוועדויות ע' 79: "שמנהג זה שייך לכל אחד ואחד מישראל, דאף שההתחלה בזה היתה בקשר לתלמידי הישיבה, הרי, בשנים הכי אחרונות ובחצי כדור התחתן דזקא הצטרפו למנהג זה רבים מישראל, ועד לכל אחד ואחד מישראל וכו'".

בכל בית יהודי

וראה אחרון של פסח תשמ"ט - התוועדויות ע' 59: "...ובשנים האחרונות הולך ומתפשט ונעשה מנהג פשוט בכל מקומות מושבותיהם של א"ש, אצל כל אלה השייכים ומצטרפים לא"ש - באופן דמוסיף והולך, כפי שרואים במוחש שהשפעתם של א"ש הולכת וגדלה ומתפשטת ומתקבלת בנקל יותר כו', ועד שאפילו אלה שבכמה וכמה עינים ומנהגים (כולל ובמיוחד בעיני אכילה ושתיה) אינם שייכים לא"ש, נתפשט גם אצלם המנהג דשתיית ד' כוסות באחרון של פסח". ושם ע' 60: "...אשר מידי שנה בשנה הולך ומתפשט וניתוסף ומתפשט עוד יותר (כ"ל), עד שסוף כל סוף יגיע ויתקבל המנהג בכל בית יהודי". וראה אחרון של פסח תש"א - התוועדויות ע' 86: "עד שברורנו זה נעשה מנהג פשוט והולך ומתפשט אצל רבים מבני ישראל (ועד לכל אשר בשם ישראל יכונה) בכל תפוצות ישראל".

20 לכל הנוכחים

ראה אחרון של פסח תשמ"ח - התוועדויות ע' 173: "ובנוגע לפועל - בודאי יקיימו עתה מנהג זה, על ידי זה שבאי-כח הנהלת הישיבה יחלקו ד' כוסות לכל המסובים כאן". וראה אחרון של פסח תש"נ - התוועדויות ע' 79: "...תתן הנהלת הישיבה ד' כוסות לא רק לתלמידי הישיבה, אלא גם לכל הנאספים כאן, בביהכ"ס וביהמ"ד של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו".

21 לכל עם ישראל

אחרון של פסח תשמ"ט - התוועדויות ע' 60: "והמעשה הוא העיקר (לא רק המחשבה, הידיבור או השמיעה, ע"ד המנהג דשתיית ד' כוסות בסעודת משיח, כי אם, הקיום בפועל ממש) . . . והן בנוגע להפירסום והפעולה על הזולת, שעדיין יש שהות באחרון של פסח זה לפעול על עוד יהודים שיקיימו המנהג דשתיית ד' כוסות".

לשתות, אך לא להשתטות

י. פשיטא - באופן של זהירות משיכרות, חס ושלום²², על ידי זה שיקח כוסות שלפי ערכו, או שישתה רוב כוס, וכיוצא בו²³.

כוונה ברורה

יא. אלה שספק אצלם אם שתו כל ד' הכוסות בכוונה שזה שייך לגאולה העתידה, בודאי ישלימו, דשתיית ד' הכוסות צריכה להיות באופן ודאי וברור²⁴.

ניגוני רבותינו נשיאינו

יב. [ב"סעודת משיח" אחש"פ תש"נ אמר:] אף שאין זה דבר הרגיל, אלא דבר חידוש - ניגנו עתה כל שבעת הניגונים הידועים של רבותינו נשיאינו, בהזכרתם שמותיהם: החל מהבעש"ט והמגיד, אדמו"ר הזקן, אדמו"ר האמצעי, הצמח-צדק, אדמו"ר מהר"ש, אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, וכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו²⁵.

בארץ-ישראל

יג. בארץ ישראל אוכלים סעודת משיח (וד' כוסות) בשביעי של פסח²⁶.

יד. בקביעות שנה זו ששביעי של פסח חל בערב שבת - בודאי ימצאו אופן המתאים לערוך סעודת משיח בו ביום, ולהמשיך ולהוסיף - באופן ד"כפלים לתושי" - ביום השבת שלאחרי זה²⁷.

הכנה לימי הקיץ

טו. ענינים השייכים לאחרון של פסח, סיום החג - שלאחריו מתחילים ימי הקיץ: (א) בנוגע לפעולות בענין החינוך - להשתדל שגם בימי הקיץ יקבלו ילדי ישראל חינוך על טהרת הקודש, ועל כל פנים חינוך הכשר, במחנות-קיץ הכשרים, עד לטהרת הקודש, לרשמם בעוד מועד וכו'²⁸.

טז. (ב) בנוגע לעניני עבודה דבירור המידות - כמ"ש רבינו הזקן בסידורו שנוהגין לומר פרקי אבות פרק אחד בכל שבת שבין פסח לעצרת", וטעם הדבר - כמבואר במפרשי מסכת אבות - שבימי הקיץ מתגבר טבע העולם כו', ולכן יש צורך להוסיף בעבודה דבירור המידות²⁹.

22 לא להשתכר!

"זהירות משיכרות, ח"ו היפך הציבורי והיפך הרצוי כו'".

23 אחרון של פסח תשמ"ח - התוועדויות ע' 173.

24 גאולה ברורה

מאמר ד"ה והחרים תשמ"ט - סה"מ מלוטק ח"ג ע' קטט הערה 20: "באמירת המאמר הוסיף כאן בתור ענין בפ"ע: ובודאי שכל אחד ישלים ד' הכוסות, וגם אלה שספק . . . וכאמור, שעל ידי זה מקרבים הגאולה העתידה". וראה אחרון של פסח תשמ"ט - התוועדויות ע' 62: "אלה שיש להם ספק אם השלימו שתיית ד' הכוסות . . . (הן בכמות, והן באיכות, בנוגע לכוונה כו') - ישלימו באופן שיצאו מידי ספק, כמובן ופשוט, שענין נעלה כזה (ד' כוסות הקשורים עם הגאולה העתידה, כ"ל בארוכה) צריך להיות באופן ודאי וברור (ללא שום ספק)".

למה ארבע?

תשמ"ט שם ע' 59-60: "ויש להוסיף ולבאר הקשר והשייכות דגאולה העתידה למספר ד' . . . שמספר ד' רומז על שלמות העולם שתה' בגאולה העתידה (לאחרי גמר ושלימות "מעשינו ועבודתינו") - שהעולם יה' מוקף מכל ד' רוחותיו, בציור של מ"ם סתומה, שרומז על הגאולה. ועוד רמז בזה - ע"פ מ"ש בהפטרות היום אודות הגאולה העתידה "ואסף נדחי ישראל ונפוצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ".

...וגם אלה שכבר שתו ארבע כוסות, אבל הי' חסר אצלם בכוונה המתאימה והראוי' (בקשר ובשייכות לגאולה העתידה) - ישנו עוד הפעם . . . ויה"ר שכא"ר יקיים המנהג דשתיית ד' כוסות כדבעי, מתוך כוונה המתאימה והראוי', ומתוך שמחה אמיתית".

25 אחש"פ תש"נ - התוועדויות ע' 83.

26 משיח בהפטרות ובקריאת התורה

אחרון של פסח תש"א הערה 77 - התוועדויות ע' 86: "ולהעיר שגם הפטרות היום ב"שירת דוד" קשורה עם הגילוי דמשיח בן דוד, ונאמרת לכבוד משיח, ועד"ו קריאת היום בשירת הים, שסיימה וחותמה ע"ד הגאולה העתידה - "תביאמו ותטעמו בהר נחלתך גו' מקדש אדני-כוננו ידך", כש"ה' ימלך לעולם ועד", "לעתיד לבוא שכל המלוכה של"א".

27 שתי סעודות משיח

שיחת ערב חג הפסח תשמ"ח - התוועדויות ע' 76: "כולל גם בארץ ישראל, ששם יערכו סעודת משיח בשביעי של פסח, וגם בקביעות וכו'".

28 אחרון של פסח תשמ"ח - התוועדויות ע' 174: "כאן המקום להזכיר כמה ענינים וכו'". וראה שם ע' 151.

29 ראה בארוכה מחנות קיץ בהגלין ע"ד ימי הקיץ

להתחיל להחליט

אחרון של פסח תשמ"ח שם: "והתחלה בזה - קבלת החלטות טובות ביום השבת שממנו מתבך השבת שלאחרי הפסח (שבו מתחילין לומר פרקי אבות)".

בענין אמירת פרקי אבות ראה הגליון ע"ד "פרקי אבות".

ג. מי שאין ביכלתו⁹ (מאיזו סיבה שתהי) להשתתף בגופו ישתתף במחשבתו, וכיון שבמקום שמחשבתו של אדם שם הוא נמצא, הרי זה נחשב כאילו נמצא בגופו בהמקום שבו נערך הכינוס-תורה¹⁰.

ד. להשתדל בפירסום מנהג זה בכל שאר המקומות שעדיין לא נהגו כן – שגם במקומות אלו יערכו "כינוסי תורה" בהמשך ובסמיכות להימים טובים, ב"אסרו חג", או בימים שלאחרי זה, באופן שיוכל להיות "ברוב עם", כפי תנאי המקום¹¹.

ה. כשמחרת הפסח הוא ערב שבת - מתחיל ה"כינוס תורה" בערב שבת, והמשכו ביום ראשון לאחר השבת, שאז, ויכלו להשתתף בה"כינוס תורה" גם מערי השדה, ואם יוסיפו גם לאחר יום ראשון - מה טוב ומה נעים¹².

ו. שידפיסו בקובץ הדברי תורה שמדברים בעת הכינוסים (בקלף נאה וריו נאה כו'¹³), שגם אחרים יוכלו ללמוד בזה, ועל ידי זה - יהי "והעמידו תלמידים", עד ל"תלמידים הרבה" [שזהו גם התכלית של הכינוס תורה]¹⁴.

זה, ובנד"ד שיעורי הרמב"ם.

וראה שיחת אחרון של פסח תש"נ - התועדויות ע' 78: "ויש לקשר עם המנהג שנתפשט ללמוד שיעור יומי ברמב"ם השיעור דאסרו-חג הוא סיום הלכה וספר שלם, והתחלת הלכה וספר חדש . . . וכיון שביום שלומדים שיעור זה נערך גם כינוס-תורה ע"פ המנהג מכמה וכמה שנים (עוד לפני התקנה דלימוד הרמב"ם), לכן יש לקשר הסיום ברמב"ם עם הכינוס-תורה".

וראה ע"פ אחרי מבה"ח אייר תשמ"ט - התועדויות ע' 72-3: "ומכיון שדרך כלל ההשתתפות ב"כינוס תורה" היא בהתועדות דאחרון של פסח, שבו סיימו הלכות תרומות ברמב"ם . . . מתאים שההשתתפות ב"כינוס תורה" תהי' בשק"ט בדברי הרמב"ם וכו'".

8) ראה יום שמחת תורה תש"נ - התועדויות ע' 251: "כרגיל יכריזו עתה פרטי הדברים בקשר לכינוס-תורה, ויה"ר שיהי' בהצלחה רבה".

ראה גם שבת בראשית (ב) המשך לשמח"ת תשמ"ח - התועדויות ע' 371: "ויה"ר שה"כינוס-תורה" יהי' בהצלחה רבה ומפולגה, ובאופן דפועלה נמשכת - שנת תורה, ושנת שמחת תורה וכו'".

9) אחרון של פסח תשמ"ט - התועדויות ע' 61: "והעיקר - שכולם ישתתפו בהכינוס תורה . . . בגופן, ומי שאין ביכלתו וכו'". וראה שם ע' 296.

10) אחרון של פסח תש"נ - התועדויות ע' 78: "ובפרט שמעלת המקום שבו נערך הכינוס תורה - ביהכ"ס וביהמ"ד של כ"ק מ"ח אדמו"ר נשיא דורנו - מועילה ומסייעת להחשב כמו שנמצא גם בגופו".

11) יום ב' דחג השבועות (התועדות ב' תשמ"ט - התועדויות ע' 294: "וכאן המקום להציע שישתדלו בפירסום . . . ויש להוסיף, שבנוגע לכל הענינים . . . יש נתינת-כח מיוחדת (לא רק מהענין דמ"ת, אלא) גם מהענין דהקדמת נעשה לנשמע שלפני מ"ת, היינו, שגם כשחסר בהבנה בשלימות בכל ה"ל, יש לעשות זאת גם באופן של הקדמת נעשה לנשמע".

וראה אחרון של פסח תשמ"ט - התועדויות ע' 62: "...כולל גם ההכרזה וההתעוררות שיחליטו עתה לערוך "כינוסי תורה" גם במקומות שמאיזה סיבה שתהי' לא הונהג עדיין מנהג זה. ויה"ר שמהם יראו וכן יעשו גם בכל שאר המקומות, ובפרט כשרואים שמוסיפים עוד יותר (במקומות שכבר נתקבל המנהג) - הן בכמות והן באיכות, כולל גם הוספה במספר המשתתפים בה"כינוס תורה" יותר מאשר ע"ד הרגיל בשנים הקודמות, ומתוך שמחה וטוב לבב". וראה ע"פ אחרי תשמ"ט - התועדויות ע' 69: "כדאי לעורר את בני ישראל בכל מקום ומקום האפשרי, שדבר נכון וטוב מאד שיעשו "כינוס תורה", בימים אלו בשבוע זה (בסמיכות לחג הפסח), או על כל פנים בשבת הבא או בימים שלאחרי זה (בכל מקום לפי תנאי המקום והזמן), ובמקומות שכבר עושים "כינוס תורה" - יוסיפו בזה, בכמות ובאיכות".

12) משיחות אחרון של פסח תשמ"ט - התועדויות ע' 61-62: "משא"כ בערב שבת, שלא יוכלו לבוא ולהשתתף בה"כינוס תורה" כדי שלא יגרע במעשיהם ועבודתם ופירותיהם במקום מושבם ביום השבת".

13) שם: "שעל ידי זה ישנם הדברי תורה באופן ד"תשים לפניהם", כשולחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם".

14) ע"פ אחרי תשמ"ט - התועדויות ע' 71: "...ומזה גם הלימוד בנוגע ל"כינוסי תורה" . . . שתכליתם צ"ל גם "והעמידו תלמידים הרבה".

אחד מהדברים לוודא זאת - על ידי זה שמדפיסים בקובץ וכו'".

כינוס תורה

לערוך כינוס תורה באסרו חג, או בסמוך לו, בכל מקום

א. יש להזכיר ולעורר אודות המנהג בשנים אחרונות לערוך "כינוס תורה" למחרת הפסח (נוסף לה"כינוס תורה" שנערך בחג הפסח עצמו, לאחר ימים הראשונים), כנהוג כאן, ונתפשט גם בעוד כמה וכמה מקומות [ומסתמא נוהגין כן גם בארץ ישראל]².

ב. בכל התועדות לפני אסרו חג, כ"ק אדמו"ר מלך המשיח מזכיר⁴ [ולפעמים מצוה להכריז]⁵ ע"ד הכינוס תורה, ומשתתף בעצמו באמירת ענין בנגלה דתורה⁶ [בענין שהזמן גרמא כמו בהשיעור רמב"ם⁷, או הזמן כו'⁸].

1) ראה ש"פ אחרי תשמ"ט - התועדויות ע' 68: "א" מהטעמים למנהג שהונהג (כבר כמה שנים), שבהמשך ובסמיכות לחג הפסח, יעשו "כינוס תורה" . . . שכ"כ שק"ט ומפללים בדברי תורה - כי בהמשך לחג הפסח מתחיל מחדש הענין ד"משה קיבל תורה מסיני" ותושב"כ ותושבע"פ (וכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש), במילא הרי זה דוחה שבת, כמו קרבן תמיד שזמנו בכל יום ממש הכונה היא - להמנהג שנקבע מכ"כ שנים ובכ"כ מקומות לערוך "כינוסי תורה" לאחר ובסמיכות לכל א' משלש רגלים . . . כולל ובמיוחד חג השבועות, שלחיותו "זמן מתן תורתנו" הרי זה הזמן הכי מתאים לעריכת "כינוס תורה".

2) ראה יום שמחת תורה תש"נ - התועדויות ע' 250: "ומסתמא נוהגים כן גם בארץ ישראל, ואדרבה, מכיון שבא"י חוגגים שמע"צ ושמח"ת ביום אחד, נשאר אסרו חג".

3) אחרון של פסח תשמ"ט - התועדויות ע' 61: "ויהי רצון שיתוסף ויתפשט ויתקבל בכל שאר המקומות".

4) בשיתוף יום ב' דחג השבועות - התועדות ב' תשמ"ט - התועדויות ע' 294: "וכפי שהכריזו אודות "כינוס תורה" כאן". ובהערה 47: ולא רק הכרזה בדיבור, אלא גם במעשה בפועל - שמערב יו"ט הדפיסו באתיות מרובעות, והדביקו ע"ג הכותל דבית-הכנסת וביהמ"ד, באופן שאי אפשר להסיר בשבת יו"ט, היינו שנעשה חלק מהכתל, וע"ז חלק מהבנין כולו, כו". וראה יום ב' דחג השבועות תש"נ - התועדויות ע' 293:

"וכן יש להזכיר אודות עריכת ה"כינוס תורה" במוצאי יו"ט, והמשכו לאחר שבת פ' נשא, וכו'". וראה אחרון של פסח תש"נ - התועדויות ע' 78: "כרגיל בכל שנה - יש להזכיר גם אודות המנהג דעריכת כינוס-תורה באסרו חג".

5) אחרון של פסח תשמ"ט - התועדויות ע' 61: "ולכל ראש - יכריזו ע"ד הכינוס תורה, המקום והזמן, וכל שאר הפרטים הקשורים עם הכינוס-תורה, והעיקר - שכולם ישתתפו בהכינוס-תורה". [בענין ההכרזה ע"ד כינוס תורה ראה גם יום ב' דחג השבועות - התועדות ב' תשמ"ט - התועדויות ע' 298: "ואח"כ צוה כ"ק אדמו"ר שליט"א להכריז ע"ד ה"כינוס תורה". אחרון של פסח תש"נ - התועדויות ע' 175: "אחר כך צוה להכריז אודות ה"כינוס תורה". ועוד].

6) ראה יום שמחת תורה תש"נ - התועדויות ע' 250: "וכרגיל גם להשתתף באמירת ענין בנגלה דתורה, ע"פ בקיצור, באופן של נקודה כו". וראה יום שמחת תורה תש"נ - התועדויות ע' 250: "נהוג בכל אסרו-חג לערוך כאן כינוס תורה . . . וכרגיל גם להשתתף באמירת ענין בנגלה דתורה, ע"פ בקיצור, באופן של נקודה כו". וראה ש"פ אחרי תשמ"ט - התועדויות ע' 72: "ה"ז הזמן המתאים להשתתף בה"כינוס תורה" ע"י אמירת ענין בנגלה דתורה (כנהוג בכל "כינוס תורה") וע"פ לעורר על ענין הדורש - שק"ט כו', אשר, בודאי יעיינו בהשק"ט כו". וראה אחרון של פסח תשמ"ח - התועדויות ע' 174: "(בתור השתתפות בכינוס תורה)". יום שמחת תורה תש"נ - ע' 238: "יש להזכיר ולהכריז גם אודות ה"כינוס-תורה", כנהוג בכל השנים, ועא"כ בשנה זו, "שנת נסים". ראה תשמ"ח יום ב' דחג השבועות - התועדויות ע' 435: "נסיים בדבר המשמח - להכריז ע"ד הכינוס-תורה שיתקיים מחר, אסרו חג ולהזמין את כל המסובים כו', וכנהוג בכל שנה - לומר גם ענין בנגלה דתורה בתור השתתפות בכינוס-תורה". וראה שבת בראשית (ב) המשך לשמח"ת תשמ"ח - התועדויות ע' 366: "יכריזו אודות הזמן והמקום שבו יתקיים ה"כינוס-תורה". וכנהוג - תהי' גם ההשתתפות בכינוס-תורה".

7) ראה יום ב' דחג השבועות תש"נ - התועדויות ע' 283: "ובודאי ידונו בזה בהכינוס תורה שמתקיים למחרת היר"ט, כדי לקשר עם לימוד השיעורים השייכים לזמן